

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7So/24/2018
Identifikačné číslo spisu: 1016200890
Dátum vydania rozhodnutia: 26.06.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Adamcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1016200890.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Adamcovej a členiek senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUD. Zdenky Reisenauerovej, v právnej veci navrhovateľa: Ing. F. X., nar. XX. G. XXXX, bytom V. XX, B. proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, so sídlom ul. 29. augusta č. 8-10, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutí odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 14. januára 2016 a č. XXX XXX XXXX X zo dňa 09. marca 2016, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 12. júna 2018, č. k. 10Sd/70/2016-56, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 10Sd/70/2016-56 zo dňa 12. júna 2018 p o t v r d z u j e .

Účastníkom právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Rozhodnutie prvostupňového súdu

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej v texte len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 10Sd/70/2016-56 zo dňa 12. júna 2018 postupom podľa ustanovenia § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Z. z. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) potvrdil rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 14. januára 2016 (ďalej len „rozhodnutie zo 14. januára 2016“) a č. XXX XXX XXXX 0 zo dňa 09. marca 2016 (ďalej len „rozhodnutie z 09. marca 2016“) a účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

2. Rozhodnutím zo 14. januára 2016 odporkyňa podľa § 74 ods. 3 v spojitosti s § 74 ods. 6 zákona a § 293n ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 461/2003 Z. z.“ alebo „zákon o sociálnom poistení“) zamietla žiadosť navrhovateľa o vdovecký dôchodok zo dňa 14. apríla 2014. Následne rozhodnutím z 09. marca 2016 podľa § 293dn ods. 1 a § 82 zák. č. 461/2003 Z. z. navrhovateľovi od 1. januára 2016 priznala vdovecký dôchodok v sume 137,70 eur mesačne. Zároveň rozhodla, že podľa § 81 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z. z. navrhovateľovi bude od 1.

januára 2016 vyplácať mesačne starobný dôchodok v sume 540,70 eur a vdovecký dôchodok v sume 68,90 eur, t. j. úhrnom navrhovateľovi patrí 609,60 eur mesačne.

3. V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že v danej veci nárok navrhovateľa na vdovecký dôchodok podľa § 74 zák. č. 461/2003 Z. z. môže vzniknúť iba v prípade, že sociálna udalosť, t. j. úmrtie manželky nastalo za účinnosti tohto zákona, teda po 01. januári 2004. S poukazom na to, že manželka navrhovateľa zomrela dňa 13. októbra 2000, navrhovateľovi nárok na vdovecký dôchodok podľa § 74 zák. č. 461/2003 Z. z. nevznikol. Do troch rokov odo dňa smrti manželky, t. j. do XX. H. XXXX., navrhovateľ nedovršil dôchodkový vek a nebol uznaný invalidným, a teda nárok na vdovecký dôchodok mu nevznikol ani podľa § 293n zák. č. 461/2003 Z. z.

4. Od 1. januára 2016 nadobudla účinnosť novela zák. č. 461/2003 Z. z., podľa ktorej sa nárok na vdovský dôchodok a vdovecký dôchodok obnoví splnením zákonom stanovených podmienok. V súvislosti s posúdením nároku na vdovecký dôchodok podľa § 293dn ods. 2 zák. č. 461/2003 Z. z. odporkyňa listom zo dňa 18. februára 2016 a opakovane listom zo dňa 23. februára 2016 požiadala navrhovateľa o predloženie skutočností, ktoré neboli preukázané a boli potrebné pre posúdenie nároku na vdovecký dôchodok. Navrhovateľ dôchodkový vek dovršil dňa XX. G. XXXX. Jeho manželka bola ku dňu smrti poberateľkou invalidného dôchodku. Podľa § 293dn ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 407/2015 Z. z. vdovec má nárok na vdovecký dôchodok po manželke, ktorá zomrela pred 1. januárom 2004, ak mu nárok na vdovecký dôchodok nevznikol podľa právnych predpisov účinných pred 1. januárom 2016 alebo mu nárok na taký vdovecký dôchodok zanikol a dovršil dôchodkový vek alebo bol uznaný za invalidného z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 % a táto invalidita trvá aj po 31. decembri 2015. Keďže v priebehu konania o opravnom prostriedku navrhovateľa došlo od 1. januára 2016 k zmene úpravy, bol nárok navrhovateľa na vdovecký dôchodok opätovne prehodnotený. Vzhľadom na zmenu právnej úpravy a s poukazom na to, že navrhovateľ splnil podmienky na priznanie vdoveckého dôchodku k 1. januáru 2016, bolo rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 9. marca 2016 vydané v súlade s právnymi predpismi o sociálnom poistení. Podmienky nároku na vdovecký dôchodok navrhovateľ splnil ku dňu 1. januára 2016 podľa § 293dn zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 407/2015 Z. z.

5. K námietke navrhovateľa týkajúcej sa vzniku nároku na vdovský dôchodok, krajský súd poukázal na rozsudok NS SR č. 7So/63/2010 zo dňa 12. mája 2011, z ktorého vyplýva, že aj keď navrhovateľ v žiadosti o priznanie dôchodku uviedol dátum, od ktorého žiada dávku priznať a odporkyňa zistí, že k uvedenému dňu neboli splnené podmienky na nárok na dávku, je povinnosťou odporkyne priznať dávku až odo dňa, kedy navrhovateľ podmienky pre priznanie dávky splnil a vo zvyšku je oprávnená, žiadosť navrhovateľa zamietnuť. Navrhovateľ ku dňu 14. apríla 2011 nespĺňal podmienku nároku na vdovecký dôchodok podľa § 74 zákona č. 461/2003 Z. z. Zo zisteného skutkového stavu krajský súd mal za to, že odporkyňa postupovala správne podľa citovaných zákonných ustanovení.

6. Vzhľadom na vyššie uvedené krajský súd napadnuté rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 14.1.2016 a rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 9.3.2016 podľa § 250q ods. 2 O.s.p. ako vecne správne potvrdil.

7. O trovách konania súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. Navrhovateľ nebol v konaní úspešný, a preto mu súd trovy konania nepriznal a odporkyňa trovy konania neprislúchajú.

II.

Odvolanie navrhovateľa

8. Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie, ktoré odôvodnil tým, že súd vec nesprávne právne posúdil a súčasne svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil.

9. Navrhovateľ uviedol, že z obsahu rozsudku vyplýva, že aj súd založil svoju právnu argumentáciu iba na konštatovaní odporcu, že nárok na vdovecký dôchodok podľa § 74 zákona účinného od 1. januára 2004 môže vdovcovi vzniknúť len v prípade, že sociálna udalosť (úmrtie manželky), ktorú táto dôchodková dávka pokrýva, nastala za účinnosti tohto zákona, t. j. od 1. januára 2004. Tento názor však nemá oporu v žiadnom z ustanovení zákona o sociálnom poistení. Zákon o sociálnom poistení podľa jeho názoru nie je možné vykladať tak, že do podmienok stanovených zákonodarcom pre priznanie dôchodku odporca svojvoľne doplní ďalšiu podmienku a priznanie dôchodku podmieni jej splnením. Navyše, podmienky pre priznanie vdoveckého dôchodku podľa § 74 ods. 3 zákona o sociálnom poistení jednoznačne splnil až za účinnosti tohto zákona, a to splnením poslednej podmienky - dovŕšením dôchodkového veku 62 rokov - v kalendárnom roku 2010. S uvedenými námietkami sa súd v rozsudku nevysporiadal, z obsahu rozsudku najmä nevyplýva, z ktorých právnych noriem a akým spôsobom vyvodil vyššie uvedené konštatovanie.

10. Navrhovateľ uviedol, že odporca mu síce novým rozhodnutím priznal vdovecký dôchodok, ale až od 01. januára 2016, čo s prihliadnutím na vyššie uvedené podľa jeho názoru nie je v súlade s predpismi.

11. Z obsahu rozsudku tiež vyplýva, že súd sa nezaoberal existenciou dvoch rozhodnutí o jeho žiadosti o vdovecký dôchodok vydaných odporcom po 1. januári 2016 za rovnakého právneho stavu, pričom jedným sa žiadosť o priznanie dôchodku zamietla a druhým sa na základe totožnej žiadosti dôchodok priznáva. Ani s uvedenou námietkou najmä vo vzťahu k vydaniu oboch rozhodnutí za rovnakého právneho stavu sa súd v rozsudku nevysporiadal.

12. Podľa jeho názoru ani jedno z rozhodnutí odporcu neobsahuje právne dôvody, pre ktoré odporca uplatnený nárok neuznáva a súčasne ani jedným z týchto rozhodnutí nie je rešpektovaný záväzný právny názor Krajského súdu v Bratislave vyslovený v rozsudku č. 5Sd/164/2014 z 21. októbra 2015, keďže súčasťou odporcovi uloženej povinnosti rozhodnúť o nároku na vdovecký dôchodok podľa § 74 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov je aj povinnosť v rozhodnutí právne odôvodniť nevzniknutie nároku na dôchodok podľa tohto ustanovenia, ak jeho vznik odporca neuzná.

13. Aj na účely odvolacieho konania navrhovateľ poukázal na jeho argumenty uvedené v návrhu na preskúmanie rozhodnutia odporcu zo 14. januára 2016 a v ďalších podaniach zaslaných v súdnom konaní vedenom pod sp. zn. 10Sd/70/2016 (aj 5Sd/164/2014) a v administratívnom konaní odporcu č. XXX XXX XXXX X.

14. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 12. júna 2018 č. k. 10Sd/70/2016-56 zmenil tak, že rozhodnutia odporcu zo 14. januára 2016 ako aj z 9. marca 2016 zruší a vec vráti odporcovi na ďalšie konanie s právnym názorom, v zmysle ktorého je mu odporca povinný od 14. apríla 2011 vdovecký dôchodok priznať.

III.

Vyjadrenie odporkyne

15. Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že dôvody, ktoré uvádza navrhovateľ v odvolaní nepovažuje za opodstatnené. Mala za to, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého náležite právne posúdil vec, pričom nezistil nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia odporkyne.

16. Uviedla, že v súlade s právnym záverom krajského súdu, vysloveným v rozsudku č. k. 5Sd/164/2014-26 zo dňa 21. októbra 2015, bola žiadosť navrhovateľa o priznanie vdoveckého dôchodku opätovne posúdená a bolo vydané rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X z 11. januára 2016, ktorým bola navrhovateľovi podľa § 74 ods. 3 v spojení s § 74 ods. 6 a podľa § 293n ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. zamietnutá žiadosť o priznanie vdoveckého dôchodku zo 14. apríla 2014, pretože účastníkovi konania

nevznikol nárok na vdovský dôchodok podľa § 74 zákona č. 461/2003 Z. z.

17. Odporkyňa mala za to, že nárok na vdovecký dôchodok podľa § 74 zákona č. 461/2003 Z. z. môže vzniknúť iba v prípade, že sociálna udalosť (úmrtie manželky) nastala za účinnosti vyššie citovaného zákona, t. j. od 1. januára 2004. Nakoľko manželka navrhovateľa H. X. zomrela XX. H. XXXX, t. j. pred 1. januárom 2004, navrhovateľovi nárok na vdovecký dôchodok podľa § 74 zákona č. 461/2003 Z. z. nevznikol.

18. Nárok navrhovateľa bol posúdený aj podľa ustanovenia § 293n zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 310/2006 Z. z., ale pretože do troch rokov odo dňa smrti manželky navrhovateľa H. X., t. j. do XX.. XXXX, navrhovateľ nedovŕšil dôchodkový vek a ani nebol uznaný invalidným, nárok na vdovecký dôchodok mu nevznikol ani podľa § 293n zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 310/2006 Z. z.

19. Keďže navrhovateľ splnil podmienky uvedené v ustanovení § 293dn ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., po doplnení jeho žiadosti v súlade s § 186 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 310/2006 Z. z., bol jeho nárok na vdovecký dôchodok opätovne posúdený aj podľa § 293dn ods. 1 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. a rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X. zo dňa 9. marca 2016 bol navrhovateľovi priznaný od 1. januára 2016 vdovecký dôchodok v sume 137,70 Eur mesačne.

20. Podľa § 81 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. bola súčasne, z dôvodu súbehu so starobným dôchodkom, výplata vdoveckého dôchodku navrhovateľovi krátená o polovicu t. j. na sumu 68,90 eur mesačne, v úhrne sa navrhovateľovi vyplácali dôchodky v sume 609,60 eur mesačne.

21. Následne bol rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X z 15. apríla 2016 navrhovateľovi od 1. januára 2016 zvýšený starobný dôchodok podľa § 66 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. za obdobie dôchodkového poistenia získané navrhovateľom počas poberania starobného dôchodku a podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o pevnú sumu zvýšenia ustanovenú v § 1 písm. a/ opatrenia Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 283/2015 Z. z., a to na sumu 543,40 eur mesačne.

22. Odporkyňa uviedla, že trvá na vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia č. XXX XXX XXXX X zo dňa 11. januára 2016 a rozhodnutia č. XXX XXX XXXX X zo dňa 9. marca 2016, a preto navrhla, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa č. k. 10Sd/70/2016-56 zo dňa 12. júna 2018 podľa ustanovenia § 219 OSP ako vecne správne potvrdil.

IV.

Posúdenie veci odvolacím súdom

23. Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“). Podľa § 492 ods. 1 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom účinnosti tohto zákona, t. j. pred 1. júlom 2016, sa dokončia podľa doterajších predpisov. Keďže v prejednávanej veci ide o vec podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, odvolací súd ďalej konal podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

24. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 OSP preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

25. Podľa § 74 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. vdova má nárok na vdovský dôchodok po manželovi, ktorý

a) ku dňu smrti bol poberateľom starobného dôchodku, invalidného dôchodku alebo mal nárok na predčasný starobný dôchodok,

b) ku dňu smrti splnil podmienky nároku na starobný dôchodok alebo získal počet rokov dôchodkového

poistenia na nárok na invalidný dôchodok, alebo
c) zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania.

26. Podľa § 74 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z. z. vdova má nárok na výplatu vdovského dôchodku počas jedného roka od smrti manžela.

27. Podľa § 74 ods. 3 zák. č. 461/2003 Z. z. po uplynutí uvedeného obdobia má nárok na výplatu vdovského dôchodku, ak spĺňa niektorú z týchto podmienok:

- a) stará sa o nezaopatrené dieťa,
- b) je invalidná z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70%,
- c) vychovala aspoň tri deti,
- d) dovŕšila vek 52 rokov a vychovala dve deti,
- e) dovŕšila dôchodkový vek.

28. Podľa § 74 ods. 6 zák. č. 461/2003 Z. z. na nárok vdovca na vdovecký dôchodok po manželke platia odseky 1 až 5 rovnako.

29. Podľa § 186 ods. 4 zák. č. 461/2003 Z. z., ak podanie neobsahuje predpísané náležitosti alebo nebolo predložené na tlačive určenom Sociálnou poisťovňou, organizačná zložka Sociálnej poisťovne pomôže účastníkovi konania nedostatky odstrániť, prípadne vyzve účastníka konania, aby v určenej lehote nedostatky odstránil. Súčasne upozorní účastníka konania na dôsledky neodstránenia nedostatkov na ďalší priebeh konania.

30. Podľa § 260 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. dávky dôchodkového zabezpečenia, priznané podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, sa považujú po 31. decembri 2003 za dávky podľa tohto zákona, a to v sume, v akej patrili k 31. decembru 2003; ak nárok na výplatu týchto dávok trval k 31. decembru 2003, dávky sa vyplácajú aj po tomto dni za podmienok ustanovených predpismi účinnými do 31. decembra 2003, ak tento zákon neustanovuje inak.

31. Podľa § 293n ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 310/2006 Z. z. vdovec, ktorého manželka zomrela pred 1. januárom 2004 alebo zanikol nárok na taký vdovecký dôchodok pred 1. augustom 2006 a ku dňu smrti manželky, najneskôr do uplynutia troch rokov od smrti manželky dovŕšil dôchodkový vek alebo bol uznaný invalidným a invalidita trvá aj po 31. júli 2006 z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %, má nárok na vdovecký dôchodok po manželke, ktorá

- a) ku dňu smrti bola poberateľkou starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku, invalidného dôchodku, čiastočného dôchodku alebo dôchodku za výsluhu rokov,
- b) ku dňu smrti splnila podmienky nároku na starobný dôchodok, pomerný starobný dôchodok alebo získala dobu zamestnania na nárok na invalidný dôchodok alebo dôchodok za výsluhu rokov, alebo
- c) zomrela v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania.

32. Podľa § 293dn ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 407/2015Z. z., vdovec, ktorého manželka zomrela pred 1. januárom 2004, nevznikol mu nárok na vdovecký dôchodok podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2016 alebo mu zanikol nárok na taký vdovecký dôchodok a dovŕšil dôchodkový vek alebo bol uznaný za invalidného z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 % a táto invalidita trvá aj po 31. decembri 2015, má nárok na vdovecký dôchodok najskôr od 1. januára 2016 po manželke, ktorá

- a) ku dňu smrti bola poberateľkou starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku, invalidného dôchodku, čiastočného invalidného dôchodku alebo dôchodku za výsluhu rokov,
- b) ku dňu smrti splnila podmienky nároku na starobný dôchodok, pomerný starobný dôchodok alebo získala dobu zamestnania na nárok na invalidný dôchodok alebo dôchodok za výsluhu rokov, alebo
- c) zomrela v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania.

33. Podľa § 219 ods. 1 OSP odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

34. Podľa § 219 ods. 2 OSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

35. Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutí odporkyne o opätovnom vzniku nároku navrhovateľa na vdovecký dôchodok.

36. Navrhovateľ bol na základe rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXX X z 20. marca 2000 poberateľom vdoveckého dôchodku, priznaného od 13. októbra 2000 podľa § 48a zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 100/1988 Zb.“) z dôvodu starostlivosti o nezaopatrené dieťa. Rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X. zo 6. decembra 2006 bol navrhovateľovi podľa § 48a zákona č. 100/1988 Zb. a podľa § 112 ods. 2 a 4 a § 260 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. odňatý vdovecký dôchodok od 14. januára 2007 a jeho výplata bola súčasne zastavená z dôvodu, že nepreukázal, že sa naďalej stará o nezaopatrené dieťa. Žiadosťou zo 14. apríla 2014 navrhovateľ požiadal odporkyňu o priznanie vdoveckého dôchodku od 02. februára 2010 z dôvodu, že jeho manželke bol vyplácaný invalidný dôchodok až do jej smrti a zároveň mu bol k tomuto dátumu priznaný starobný dôchodok, a teda od 02. februára 2010 splnil podmienky pre výplatu vdoveckého dôchodku podľa § 74 ods. 3 písm. e) zák. č. 461/2003 Z. z.

37. Rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 1. júla 2014 odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o vdovecký dôchodok pre nesplnenie podmienok uvedených v § 293n ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. Krajský súd rozsudkom zo dňa 21. októbra 2015, č. k. 5Sd/164/2014-26, zrušil predmetné rozhodnutie odporkyne a vrátil jej vec na ďalšie konanie. V súlade s právnym názorom krajského súdu, vysloveným v rozsudku, bola žiadosť navrhovateľa o priznanie vdoveckého dôchodku opätovne posúdená a dňa 14. januára 2016 bolo vydané rozhodnutie, ktorým bola navrhovateľovi podľa § 74 ods. 3 v spojení s § 74 ods. 6 a podľa § 293n ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. zamietnutá žiadosť o priznanie vdoveckého dôchodku zo dňa 14. apríla 2014. S poukazom na novelu zákona č. 461/2003 Z. z. účinnú od 01. januára 2016 a posúdenie nároku na vdovecký dôchodok podľa § 293dn zák. č. 461/2003 Z. z. odporkyňa požiadala navrhovateľa o predloženie skutočností, ktoré neboli preukázané a boli potrebné pre posúdenie nároku na vdovecký dôchodok. Nakoľko navrhovateľ dôchodkový vek dovíšil dňa 02. februára 2010 a jeho manželka bola ku dňu smrti poberateľkou invalidného dôchodku, a keďže v priebehu konania došlo k zmene úpravy, bol nárok navrhovateľa na vdovecký dôchodok opätovne prehodnotený a s poukazom na to, že navrhovateľ splnil podmienky na priznanie vdoveckého dôchodku k 01. januáru 2016, odporkyňa navrhovateľovi rozhodnutím z 09. marca 2016 priznala nárok na vdovecký dôchodok od 01. januára 2016.

38. Odvolací súd v danej súvislosti poukazuje na to, že rozhodujúcou skutočnosťou zakladajúcou vznik nároku na vdovský dôchodok je deň smrti občana, po ktorom vzniká nárok na túto dávku a v danom prípade táto skutočnosť nastala dňa 13. októbra 2000, t. j. za účinnosti zákona č. 100/1988 Zb. Navrhovateľovi nárok na vdovecký dôchodok na čas trvania starostlivosti o nezaopatrené dieťa vznikol podľa § 48a zákona č. 100/1988 Zb. v znení zákona č. 306/1991 Zb. Zákon č. 461/2003 Z. z. vo svojich prechodných ustanoveniach upravuje nároky na dávky vzniknuté pred 1. januárom 2004, resp. pri opätovnom vzniku nároku na dávku (§ 265 sirotský dôchodok), avšak v žiadnom ustanovení neumožňoval opätovný vznik nároku na vdovský dôchodok podľa predpisov účinných po 1. januári 2004. To znamená, že nie je možné posúdiť nárok navrhovateľa na opätovné priznanie vdovského dôchodku po manželke zomrelej dňa 13. októbra 2000 podľa podmienok uvedených v § 74 ods. 3 zák. č. 461/2003 Z. z.

39. Z ustanovenia § 260 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. vyplýva, že ak bol vdovecký dôchodok priznaný pred 1. januárom 2004 a nárok na jeho výplatu trval aj po 31. decembri 2003, potom sa vdovecký dôchodok vypláca len vtedy, ak sú splnené podmienky výplaty vdoveckého dôchodku, uvedené v § 48a ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb., t. j. ak je splnená podmienka starostlivosti aspoň o jedno nezaopatrené dieťa, uvedená v § 46 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb..

40. Zákon č. 461/2003 Z. z. s výnimkou § 293n a § 293dn v žiadnom zo svojich prechodných ustanovení neupravuje opätovný vznik nároku na vdovecký dôchodok vdovcom, ktorí ovdoveli pred 1. januárom 2004 podľa predpisov účinných po 1. januári 2004, pričom ustanovenie § 260 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. priamo vylučuje možnosť vzniku nároku na vdovecký dôchodok podľa § 74 ods. 3 tohto zákona u vdovca, ktorý ovdovel pred 1. januárom 2004. Pokiaľ by aj zákonodarca mal v úmysle bez ďalšieho umožniť opätovný vznik nároku na vdovecký dôchodok za podmienok ustanovených v § 74 ods. 3 zák. č. 461/2003 Z. z. u všetkých vdovcov, ktorí ovdoveli pred 01. januárom 2004, potom by prechodné ustanovenia § 293n a § 293dn vo vzťahu k ustanoveniu § 74 ods. 3 písm. b) a d) zák. č. 461/2003 Z. z. nemali zmysel.

41. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd zhodne s názorom krajského súdu dospel k záveru, že navrhovateľovi nevznikol nový nárok na vdovecký dôchodok podľa § 74 zák. č. 461/2003 Z. z.

42. Aj podľa názoru odvolacieho súdu, nakoľko manželka navrhovateľa zomrela dňa XX. H. XXXX., pričom navrhovateľ do troch rokov odo dňa jej smrti, t. j. do XX. H. XXXX, nedovršil dôchodkový vek a nebol uznaný invalidným, tak mu nárok na vdovecký dôchodok nevznikol ani podľa § 293n zák. č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 310/2006 Z. z.

43. Odvolací súd sa stotožnil s názorom odporkyne a krajského súdu, že navrhovateľ podmienky nároku na vdovecký dôchodok splnil ku dňu 01. januára 2016, a to podľa § 293dn zák. č. 461/2003 Z. z., nakoľko jeho manželka zomrela pred 01. januárom 2004, nárok na vdovecký dôchodok mu nevznikol podľa právnych predpisov účinných pred 1. januárom 2016, dovšil dôchodkový vek a jeho manželka bola ku dňu smrti poberateľkou invalidného dôchodku.

44. K námietke navrhovateľa, že krajský súd sa nezaoberal existenciou dvoch rozhodnutí odporkyne vydaných po 01. januári 2016 za rovnakého právneho stavu, odvolací súd poukazuje na odôvodnenie rozsudku krajského súdu, kde uviedol, že nakoľko v priebehu konania o opravnom prostriedku navrhovateľa došlo k zmene právnej úpravy, tak bol nárok navrhovateľa na vdovecký dôchodok opätovne prehodnotený s poukazom na to, že navrhovateľ splnil podmienky na priznanie vdoveckého dôchodku k 01. januáru 2016. Odporkyňa, ktorá dňa 14. januára 2016 zamietla žiadosť navrhovateľa o vdovecký dôchodok podľa § 74 ods. 3 a 6 a § 293n ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z., následne v súvislosti s posúdením nároku na vdovecký dôchodok podľa § 293dn ods. 2 zák. č. 461/2003 Z. z. účinného od 01. januára 2016 navrhovateľovi rozhodnutím zo dňa 09. marca 2016 priznala vdovecký dôchodok podľa § 293dn ods. 1 a § 82 zák. č. 461/2003 Z. z. od 01. januára 2016, a teda odo dňa účinnosti novely zákona č. 473/2003 Z. z., podľa ktorej navrhovateľ nárok na vdovecký dôchodok splňal.

45. K námietke navrhovateľa, že ani jedno z rozhodnutí odporkyne neobsahuje právne dôvody, pre ktoré odporkyňa neuznáva uplatnený nárok, odvolací súd poukazuje na odôvodnenia rozhodnutí odporkyne, keď v rozhodnutí zo 14. januára 2016 sa riadne vysporiadala s dôvodmi, pre ktoré nevznikol navrhovateľovi nárok na vdovecký dôchodok podľa § 74 ods. 3 a 6 a § 293n ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. a žiadosť navrhovateľa o vdovecký dôchodok zamietla a v rozhodnutí z 09. marca 2016 sa odporkyňa vysporiadala s aplikáciou § 293dn zák. č. 461/2003 Z. z. a navrhovateľovi priznala vdovecký dôchodok od 1. januára 2016.

46. Zároveň odvolací súd rovnako tiež poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 12. mája 2011, sp. zn. 7So/63/2010, z odôvodnenia ktorého vyplýva, že ak odporkyňa zastáva názor, že v deň od ktorého navrhovateľ dávku žiadal priznať, nesplnil podmienky pre vznik nároku na dôchodok, bolo jej povinnosťou priznať dávku až odo dňa, kedy navrhovateľ podmienky pre priznanie dávky splnil a vo zvyšku bola oprávnená žiadosť navrhovateľa zamietnuť. Navrhovateľ ku dňu podania žiadosti o vdovecký dôchodok, t. j. XX. T. XXXX nespĺňal podmienku nároku na vdovecký dôchodok podľa zák. č. 461/2003 Z. z., pričom podmienku nároku na vdovecký dôchodok navrhovateľ splnil až ku dňu 01. januára 2016, a preto mu bol k tomuto dňu vdovecký dôchodok odporkyňou priznaný.

47. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 219 ods. 1 a 2 OSP ako vecne správny.

48. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 OSP tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľ nebol v tomto konaní úspešný a odporkyňa nemá právo na náhradu trov konania zo zákona.

49. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.